

U 28/2021 vp ja E 62/2021 vp

Lähetäjä: Talus Anu (TSV) <anu.talus@om.fi>

Lähetetty: tiistai 14. syyskuuta 2021 21.22

Alla vielä kirjallisesti valiokunnassa 14.9.2021 lausumani E-kirjeestä E 62/2021 vp:

E-kirjeen osalta kiinnitän huomioita komission tiedonannon sisältöä kuvaavaan osaan, jossa todetaan, että *esimerkiksi algortimien läpinäkyvättömyys tulisi ottaa huomioon arvioitaessa järjestelmien korkeariskisyyttä, sekä tarkastella niiden vaikutuksia perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta*. Kyseessä on hyvin yleisluonteinen toteamus, jossa nostetaan esille erittäin keskeinen seikka, - algoritmien läpinäkyvättömyys -, joihin lienee syytä kiinnittää huomioita tekoälykeskustelussa kuten myös yleisemminkin digitalisaatiota koskevassa keskustelussa. Tältä osin huomattava, että yleiseen tietosuoja-asetukseen sisältyy useita läpinäkyvyyttä koskevia velvoitteita, jotka ainakin osin koskevat myös algoritmeja. Tietosuojavaltuutettu on myös tehnyt esimerkiksi henkilötietojen käsittelyä koskevia päätöksiä, joissa päätöksen keskeinen sisältö on koskenut profilointia (algoritmeja), joka on johtanut syrjivään käytäntöön.

Valiokunnassa käydyin U-kirjelmää koskevan keskustelun osalta puheenvuoroni katkesi keskusteltaessa biometrisestä etätunnistamisesta julkisissa tiloissa. Tältä osin täydennän puheenvuoroani vielä seuraavasti:

Euroopan tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun antaman yhteisen lausunnon tekoälyn käytöstä automaattiseen tunnistamiseen mukaisesti, henkilöiden biometriseen etätunnistukseen julkisissa tiloissa liittyy erittäin suuria riskejä jonka vuoksi tekoälyn käyttö ihmisen automaattiseen tunnistamiseen julkisissa tiloissa tulisi kokonaan kieltää. Lainvalvontatarkoituksessakin tapahtuvaan kasvokuvan vertailuun julkisilla paikoilla tulee suhtautua kielteisesti ja anonymiteetti julkisilla alueilla tulee säilyttää. Nähdäkseni yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa koskevaa perusoikeutta ei ole mahdollista rajoittaa ko. tarkoituksiakaan varten siten, että käsittelyn tarkoitukset olisivat oikeassa suhteessa perusoikeuden rajoitukseen.

Rajatummillla alueilla reaaliaikainen kasvokuvanvertailu voi olla kuitenkin sallitumpaa. Kansallisessa lainsäädännössä on jo pidetty mahdollisena esim. Tullin suorittaa reaaliaikaista automaattista kasvojentunnistusta Suomen valtakunnan rajanylityspaikoilla sekä matkustajaterminalaissa, tavaraliikenteelle tarkoitetuilla satama-alueilla, tavaraliikenteelle tarkoitetuissa varastoissa ja muissa vastaavissa paikoissa ja tiloissa, joita Tulli saa valvoa (Tullilaki, 304/2016, 28 § ja Tullin henkilötietolaki, 650/2019, 14 §).

Anu Talus
tietosuojavaltuutettu

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Lintulahdenkuja 4, 4. krs.
PL 800, 00531 Helsinki

anu.talus@om.fi
www.tietosuoja.fi